

УДК 656.225

DOI: <https://doi.org/10.18664/1994-7852.140.2013.92262>

*Канд. техн. наук Д.І. Мкртчян,
М.М. Валева, О.М. Семенюк*

ОРГАНІЗАЦІЯ КОНТЕЙНЕРОПОТОКІВ ЗАЛІЗНИЦЯМИ УКРАЇНИ НА ОСНОВІ ПРИНЦИПІВ ЛОГІСТИКИ

Представив д-р техн. наук, професор О.М. Огар

Вступ та аналіз попередніх досліджень. Конкурентоспроможність на ринку забезпечується гнучкістю і динамічністю, тобто можливістю швидкої адаптації організацій до мінливих умов ринкового середовища і попиту на їх продукцію [1]. Найважливішого значення набуває фактор часу, але при цьому повинні скорочуватися всі часові фази життєвого циклу виробу. Ускладнення ринкових відносин і посилення конкуренції в даний час призводять до трансформації логістичних систем, що виражається в таких основних моментах:

- зростає швидкість матеріального потоку, збільшується інтенсивність і складність матеріальних та інформаційних потоків, ускладнюються фінансові взаємовідносини між логістичними посередниками;
- скорочується число ланок логістичного ланцюга, зменшується кількість організаційно-економічних відносин в логістичних системах, але складність їх зростає;
- зменшується надійність логістичного ланцюга, так як практично зникають

матеріальні потоки у виробничих дистрибутивних мережах.

Наслідком цих тенденцій є збільшення потенційної нестійкості логістичних систем. Для підвищення їх стійкості і надійності при досягненні стратегічних цілей бізнесу необхідна подальша інтеграція, як в самому логістичному ланцюзі, так і з динамічним зовнішнім середовищем.

Виклад основного матеріалу. Незважаючи на те, що сам термін «логістика» став застосовуватися в Україні не так давно, окремі теоретичні положення логістики розглядалися в комплексі таких дисциплін: економіка і організація матеріально-технічного постачання і збуту, організація складського і тарного господарства, управління запасами, нормування матеріальних ресурсів, оперативно-календарне планування виробництва, організація і управління вантажними перевезеннями, організація оптової торгівлі та ін.

На початку 90-х років, тобто на початковому етапі переходу до ринкових відносин, в Україні були певні передумови для впровадження логістичної концепції в різних галузях економіки. Ці передумови можна розділити на дві великі групи: науково-теоретичні та виробничо-технічні [2].

Науково-теоретичні передумови пов'язані з вузівською підготовкою фахівців з широкого кола вже зазначених дисциплін, а також з великою кількістю наукових праць і методичних розробок, які мають відношення до проблем логістики і складають її теоретичну та науково-методичну основу. Широко відомі за кордоном роботи вітчизняних вчених у галузях системного аналізу, дослідження операцій, теорії управління запасами, теорії масового обслуговування, теорії зв'язку та інших наук, які є складовими теоретичної бази сучасної логістики. Значний науковий і практичний внесок зробили наші провідні вчені та фахівці в різні аспекти

матеріально-технічного постачання і збуту, оперативного управління виробництвом, оптимального планування потреб в матеріальних ресурсах, організації ефективного функціонування транспорту у сфері обігу продукції, організації складського господарства та ін.

Незважаючи на скасування після розпаду СРСР усіх форм державного забезпечення та централізованого розподілу матеріальних ресурсів, на території України залишилися і функціонують вже в ринковій структурі об'єкти потужної складської системи, великі автоматизовані транспортно-складські комплекси, транспортні вузли, вантажні термінали, контейнерні пункти, підприємства різних видів транспорту і зв'язку, обчислювальні та інформаційно-диспетчерські центри, оптової та роздрібною торгівлі тощо.

Розглянуті передумови являють собою вихідний фундамент поширення логістики в економіці України. Особлива роль у цьому процесі належить транспорту. Вітчизняні транспортні і експедиторські підприємства, що беруть участь у міжнародних перевезеннях вантажів, першими на собі відчули необхідність впровадження сучасних логістичних технологій транспортування і вантажопереробки: інтер-, мультимодальних та термінальних систем перевезення вантажів, сучасних телекомунікаційних систем супроводу вантажних перевезень та ін. В даний час в Україні створюються логістичні центри та системи інформаційно-комп'ютерної підтримки логістичного сервісу. Розглянемо структуру логістичного процесу (рисунк) [3].

На рисунку відрізок АГ являє собою логістичний процес, де точка Л – момент часу початку, а Г – момент часу закінчення логістичного процесу. Відрізок АБ – це етап планування та організації вантажопотоку. Основну увагу в наукових дослідженнях приділяють саме цьому етапу

логістичного процесу, оскільки від ступеня правильності планування та організації залежить надійність виконання наступного етапу, який позначений на рисунку. Відрізком БВ називається етап матеріального потоку. В даний час технічні засоби перебувають на досить високому рівні розвитку для виконання всіляких операцій, проте технологія роботи не завжди забезпечує високу узгодженість підрозділів. Розробка нових технологій, а

особливо їх впровадження, є дуже складним і трудомістким завданням. Тому необхідно розглядати методи прогнозування можливих збоїв доставки вантажу, і з урахуванням цього планувати терміни доставки із заданим ступенем надійності. Останнім етапом логістичного процесу є етап контролю та аналізу (відрізок ВГ), його вихідні дані є вхідними для етапу планування та організації наступного логістичного процесу.

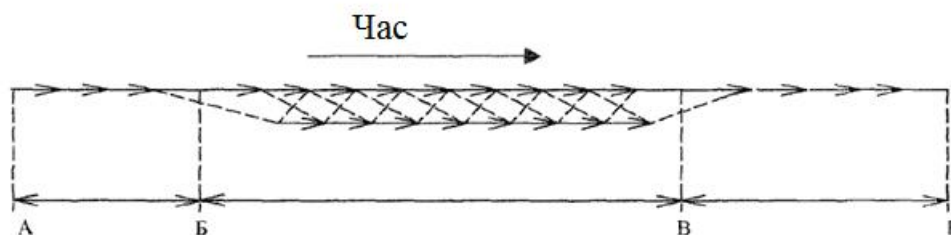

Рис. Структура логістичного процесу

Висновок та перспективи подальших досліджень. Обсяги контейнерних перевезень з використанням залізничного і автомобільного транспорту постійно збільшуються. За прогнозами спеціалістів, до 2015 р., як мінімум, 70 % всіх вантажів у світі будуть перевозитися саме в контейнерах [4]. Позитивним є те, що в Україні політика Укрзалізниці спрямована на збільшення обсягів контейнерних перевезень за рахунок

залучення вантажів, що перевозяться іншими видами транспорту. Тому в подальшому необхідно розглядати питання контейнеризації доставки вантажів і розробки нових методів планування перевезення універсальних контейнерів, що дозволить укрупнити потоки контейнерів на залізницях України, тим самим збільшити швидкість їх доставки, прибуток залізниць і вантажовласників.

Список літератури

1. Смехов, А.А. Основы транспортной логистики [Текст] / А.А. Смехов. – М.: Транспорт, 1995. -197 с.
2. Аналитика. Финансы. Право [Электронный ресурс]: Обзор рынка логистических услуг Украины. – Режим доступа: <http://pro-consulting.com.ua/analiz/transport/logistiks/>
3. Смирнов І.Г. Транспортна логістика [Текст]: навч. посібник / І.Г. Смирнов, Т.В. Косарева // – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 224 с.
4. Сич, Є.М. Економічні аспекти контейнерно-контрейлерного обслуговування клієнтури залізничного транспорту [Текст] / Є.М. Сич, Н.І. Богомоллова, М.М. Андрієнко, В.М. Кислий. – К.: Видавництво “Логос”, 2007. – 392 с.

Ключові слова: логістика, контейнер, контейнерні перевезення, строк доставки вантажу.

Анотації

Розглянуто структуру логістичного процесу та зроблено висновок, що для збільшення швидкості доставки вантажів, прибутку залізниць і вантажовласників необхідно розглядати питання контейнеризації доставки вантажів і розробки нових методів планування перевезення універсальних контейнерів, що дозволить укрупнити потоки контейнерів на залізницях України.

Рассмотрена структура логистического процесса и сделан вывод, что для увеличения скорости доставки грузов, прибыли железных дорог и грузовладельцев необходимо рассматривать вопрос контейнеризации доставки грузов и разработки новых методов планирования перевозки универсальных контейнеров, что позволит укрупнить потоки контейнеров на железных дорогах Украины.

The structure of logistic process is considered and a conclusion is done, that for the increase of speed of delivery of loads, income of railways and owners of goods, it is necessary to examine the question of containerisation of delivery of loads and development of new methods of planning of transportation of universal containers, that will allow to combine into larger units the streams of containers on the railways of Ukraine.